

Nummer 14 Juni 2010

Eerste kiellegging op de sloepenwerf

Op 8 juni 2010 vindt de eerste kiellegging op de sloepenwerf annex leerwerkcentrum plaats aan de Reitdiepskade in Zoutkamp. De redactie van Coupure had een gesprek met de projectleider, Garnt Visser. Hierin gaat hij in de op totstandkoming van de sloepenwerf, het belang van de bouw van de sloepen voor de economische en toeristische ontwikkeling van de regio en als werk-leerproject en de rol van Waddenland Groningen.

Een passie voor maatschappelijke participatie

Interview met Garnt Visser, als projectleider betrokken bij de bouw van de sloepenwerf in Zoutkamp

'In de jaren tachtig ben ik voor mezelf begonnen. Daarvoor werkte ik jaren voor de arbeidsvoorziening, maar toen ik merkte dat er geen doorgroeimogelijkheden meer waren, heb ik besloten een nieuwe uitdaging aan te gaan. Daarom ben ik met een bureau voor arbeidsmarktinnovatie begonnen. Wij ontwikkelden projecten voor bedrijven en branches, verzorgden bijscholing en waren betrokken bij scholingsprojecten voor langdurig werklozen. Omdat ik in 2001 een burn-out kreeg, ben ik met dit bureau gestopt. In 2003 ben ik met De Plannenmakers begonnen. In de tussenliggende jaren ben ik wel steeds blijven werken en plannen ontwikkelen, vandaar de naam van het bureau. Op een gegeven moment kwam ik in contact met het project rond de Wierumer Aak. In een scheepswerf ten westen van Paesens-Moddergat is

foto: Sarah Stiles/Hogeland in Beeld namelijk een replica van deze historische vissersboot gebouwd, met als doel het toerisme in de regio te bevorderen en daaruit voortvloeiend ook de economie een impuls te geven. Voor mij was het belangrijk dat het een werkgelegenheidsproject werd. Met vijf gemeenten, waaronder de gemeente De Marne, is hierover een convenant afgesloten. Via dit project is het contact met het Visserijmuseum in Zoutkamp tot stand gekomen. Het museum had behoefte aan projecten die enerzijds uitstraling hadden en anderzijds voorzagen in het groeiend historisch besef en in het opkomend toerisme. Zodoende zijn we op het idee gekomen een sloepenloods te bouwen. De loods moet ten dele als leerwerkcentrum fungeren waar langdurig werklozen ervaringen kunnen opdoen met publiek. Een ander deel van de loods wordt expositieruimte: een soort verlengstuk van het museum maar dan wel met een heel eigen dynamiek. De exposities worden audiovisueler en interactiever en zullen zeker scholieren aanspreken. Ik ben door de Stichting Historische Visserij Zoutkamp, die verantwoordelijk is voor dit project, als projectleider ingeschakeld en als zodanig ongeveer 10 uur per week actief bij de uitvoering.

Waddenland Groningen

Ongeveer twee jaar geleden heb ik Roeli Broekhuis en Albert Buursma leren kennen en ben ik met het Museumhuis en het project Waddenland in aanraking gekomen. De SHVZ heeft bij het Waddenfonds een aanvraag ingediend voor de realisatie van een drietal projecten: de herbouw van een vissershuisje, waar men kan overnachten, van 1 of twee kalkovens en van een drenkelingshuisje, een soort luxe trekkershut. Albert heeft voor deze subsidieaanvraag, die werd beloond met € 551.000,-, de beschrijving van de cultuurhistorische objecten, zoals wij dat noemen, verzorgd. Daarnaast hebben wij nauw met Albert samengewerkt bij het herdenkingsboek, dat in 2008 verscheen ter herinnering aan de ramp van 1883.

De bouw van de sloepen

De twee Zoutkamper garnalensloepen die worden gebouwd, zijn reconstructies van een sloep uit de periode 1920, 1925. De reconstructies worden gemaakt aan de hand van foto's. De sloepenwerf is een modern gebouw en past qua vormgeving en kleur heel goed bij die andere opvallende gekleurde panden in de haven van Zoutkamp. De loods is gebouwd door één aannemer met behulp van acht langdurig werklozen. Ik ben daar heel trots op. Het aardige is dat ook de Zoutkamper bevolking de bouw belangstellend volgt. Zo komen regelmatig oud-vissers informeren naar de stand van zaken. Zij krijgen straks een eigen hoekje in het gebouw waar ze het proces nauwlettend kunnen volgen en van commentaar voorzien.

De toekomst

Bij de aanvang van het project bezochten ongeveer 4.000 mensen het Visserijmuseum. Wij hebben in de subsidieaanvraag aangegeven te verwachten in 2012 10.000 mensen te kunnen begroeten. Die verwachting is gebaseerd op al die activiteiten die er zijn, zoals het vissershuisje, de sloepen enzovoort. De bedoeling is dat er met de sloepen gevaren gaat worden, je zou dit belevingstoerisme kunnen noemen. De mensen willen namelijk graag iets doen, ondernemen. Het mes snijdt zodoende aan twee kanten: je hebt iets van vroeger terug en je brengt mensen in de maatschappij terug.

Door het project kwam ik erachter dat ik, via moederszijde, geworteld ben in Noordwest-Groningen. Ik ben namelijk familie van de fotograaf Jacob Molenhuis, fotograaf en rijwielhandelaar in Kruisweg. Er is eind vorig jaar een boek over deze man verschenen. Ik ben vernoemd naar zijn vader, Garmt Molenhuis, rietvlechter te Vierhuizen. Dat is toch wel een aardige ontdekking!'

Een interview met Garmt Visser over de bouw van de sloepenwerf is te zien op de site http://www.hogelandinbeeld.nl/Zoutkamp_films/interview-garmt.html

Expositie Garnalensloepen

In de loodsen waar het herbouwproject van een tweetal garnalensloepen plaatsvindt, is tevens een expositie ingericht over de vroegere visserij met dergelijke sloepen. Deze expositie is één van de onderdelen van het thema 'Vloot en Visserij' van Waddenland Groningen, dat ressorteert onder Museumhuis Groningen.

Het ontwerp, door Jan-Willem Deij, is geïnspireerd door en op de masten van de sloepen: een staketsel dat alle zaken van de expositie draagt. Overigens dienden die masten in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw al niet meer om te zeilen, want in de sloepen was een oude automotor ingebouwd voor de aandrijving. Aan de mast was – via touwen – het vistuig bevestigd.

De expositie bestaat uit een achttal thema's die alle iets vertellen over de visserij met deze sloepen die plaatsvond van circa 1920–1950. Dat zijn onder meer de volgende:

- de ombouw van reddingsloepen tot garnalensloep
- het vistuig, de voorbereidingen voor de vangst
- de vangstgebieden
- de verwerking van de garnalen

Dit alles wordt verduidelijkt aan de hand van afbeeldingen, teksten, videofilmjes en voorwerpen. Aan de binnenzijde van het staketsel dat de expositie draagt, is een quiz voor de jeugd gemaakt. Wie de getallen van de goede antwoorden in volgorde intoetst op een kluisje en dat vervolgens opent, ontdekt het 'Geheim van Zoutkamp'.

Behalve Jan-Willem Deij, die tekende voor het ontwerp, werkten aan deze expositie mee: Albert Buursma (samenstelling inhoud, teksten, interviews, beeldredactie), Henderikus Rispens (oud-visser, geïnterviewde), Jan van der Veen (beeldmateriaal), Frans Driesens en Martin Lambeek (beide techniek) en voorts zijn er bruiklenen van: Visserijmuseum Zoutkamp, Veenkoloniaal Museum te Veendam en het Noordelijk Scheepvaartmuseum te Groningen.

Coupure wordt gemaakt door:

Thea Pol en Roeli Broekhuis

De bijdrage over de expositie garnalensloepen is van Albert Buursma

Redactieadres: Museumhuis Groningen Lopende Diep 8 9712 NW Groningen (050) 313 00 52
info@museumhuisgroningen.nl. / www.waddenlandgroningen.nl